

Bölüm 22

OLİGOMETASTATİK/ OLİGOPROGRESİF PROSTAT KANSERİNDE RADYOTERAPİ

Menekşe TURNA¹

GİRİŞ

Oligometastaz kavramı ilk kez 1995 yılında Hellman ve Weichselbaum tarafından tanımlanmış, tek veya sınırlı sayıdaki organda metastazı ifade etmek için kullanılmıştır. Bu tümörlerin yaygın metastazlardan farklı bir biyolojiye sahip olduğu ve bazılarının küratif amaçla tedavi edilebileceği öne sürülmüştür ⁽¹⁾.

OLİGOMETASTATİK PROSTAT KANSERİ

Oligometastatik prostat kanseri birçok çalışmada gösterilebilir metastaz sayısı ile tanımlanmaktadır. Farklı çalışmalarda en fazla 3,4 ya da 5 metastaz varlığı sınır olarak kabul edilmekte; metastazların lenf nodu ve/veya kemiğe sınırlı olması kriterleri kullanılmaktadır. Bu çalışmalarda metastazların tespiti FDG ve kolin PET ile yapılmaktadır ⁽²⁾.

Oligometastatik prostat kanseri de novo oligometastatik hastalıktan oligometastatik kastrasyon rezistan hastalığa uzanan geniş bir spektrumu içermektedir. Bu hastalıklar arasında biyoloji, tedavi etkinliği ve prognoz açısından farklılıklar bulunmaktadır.

Metastatik prostat kanserinde oligometastaz yerine sıklıkla düşük hacimli hastalık tanımı kullanılmaktadır. Bu kavram CHARTED⁽³⁾ ve LATITUDE⁽⁴⁾ kriterlerine göre farklılık göstermektedir. LATITUDE tanımına göre üçten fazla kemik metastazı, Gleason skorunun 8 ve üzerinde oluşu, visseral organ metastazı varlığı kriterlerinden ikisinden azının varlığında hastalık düşük hacimli olarak tanımlanmaktadır. CHARTED kriterlerine göre ise dörtten az kemik metastazı varlığı düşük hacimli hastalıktır. Her iki tanımlama da tomografi ve kemik sintigrafisi

¹ Uzm. Dr., Anadolu Sağlık Merkezi John Hopkins Hastanesi, Radyasyon Onkolojisi Kliniği, menekse.tur-na@gmail.com

az lezyonda progresyon gelişmiştir. Düşük RT dozları yüksek lokal rekürrensi predikte etmektedir. 3 yıllık lokal progresyonsuz sağkalım BED ≤ 100 Gy olanlarda %79; > 100 Gy olanlarda %99 olarak belirtilmiştir (p:0,01).

Oligometastatik hastalıkta takip ve SBRT'nin karşılaştırıldığı ORIOLE, oligometastatik pelvik lenf nodu nükslerinde ADT ile ADT'ye ek olarak kurtarma RT'nin karşılaştırıldığı OLIGOPELVIS, düşük hacimli hastalıkta takip ve lokal kurtarma tedavisinin karşılaştırıldığı (NCT01558427), oligometastatik hastalıkta SBRT'nin etkinliğini (NCT01859221, NCT02192788) araştıran çalışmalar yürü-mektedir.

Sonuç

Oligometastatik prostat kanserinde tüm hastalar multidisipliner olarak değerlendirilmeli, mümkünse çalışma dahilinde tedavi edilmelidir. Düşük hacimli hastalık varlığında primer prostata yönelik RT hastalara önerilmelidir. Metastazlara yönelik RT hastalık kontrolü ve sistemik ajanları ertelemek amacı ile güvenle ve etkin bir tedavi seçeneği olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: oligometastaz, prostat kanseri, radyoterapi, stereotaksi

KAYNAKÇA

1. Hellman S, Weichselbaum RR. Oligometastases. J Clin Oncol.1995;13:8–10.
2. Tosoian JJ., Gorin MA., Ross AE., et al. Oligometastatic prostate cancer: definitions, clinical outcomes, and treatment considerations. Nature Reviews Urology, 2017,14(1), 15.
3. Kyriakopoulos CE., Chen YH., Carducci MA., et al. Chemohormonal therapy in metastatic hormone-sensitive prostate cancer: long-term survival analysis of the randomized phase III E3805 CHAARTED trial. Journal of Clinical Oncology, 2018, 36(11), 1080.
4. Fizazi K, Tran N, Fein L, et al. Abiraterone plus Prednisone in Metastatic, Castration-Sensitive Prostate Cancer. N Engl J Med. 2017;377(4):352-360.
5. Gandaglia G, Karakiewicz PI., Briganti A., et al. Impact of the site of metastases on survival in patients with metastatic prostate cancer. European urology, 2015, 68(2), 325-334.
6. EAU Prostate Guideline. <https://uroweb.org/guideline/prostate-cancer/> (22.07.2019)
7. NCCN Prostate Guideline https://www.nccn.org/professionals/physician_gls/pdf/prostate.pdf (22.07.2019)
8. Boevé LM, Hulshof MC., Vis AN., et al. Effect on survival of androgen deprivation therapy alone compared to androgen deprivation therapy combined with concurrent radiation therapy to the prostate in patients with primary bone metastatic prostate cancer in a prospective randomised clinical trial: data from the HORRAD trial. European urology, 2019, 75(3), 410-418.
9. Parker CC., James ND., Brawley CD., et al. Radiotherapy to the primary tumour for newly diagnosed, metastatic prostate cancer (STAMPEDE): a randomised controlled phase 3 trial. The Lancet, 2018,392(10162), 2353-2366.
10. Decaestecker K, De Meerleer G., Ameye F., et al. Surveillance or metastasis-directed Therapy for OligoMetastatic Prostate cancer recurrence (STOMP): study protocol for a randomized phase II trial. BMC cancer, 2014, 14(1), 671.
11. Decaestecker K., De Meerleer G., Ameye F., et al. Surveillance or metastasis-directed Therapy for OligoMetastatic Prostate cancer recurrence (STOMP): study protocol for a randomized phase II trial. BMC cancer, 2014,14(1), 671.

12. Bowden P., See AW., Frydenberg M., et al. Fractionated stereotactic body radiotherapy for up to five prostate cancer oligometastases: interim outcomes of a prospective clinical trial. *International journal of cancer*, 2019.
13. Ost P., Jereczek-Fossa BA., Van As N., et al. Progression-free survival following stereotactic body radiotherapy for oligometastatic prostate cancer treatment-naive recurrence: a multi-institutional analysis. *European urology*, 2016, 69(1), 9-12.